

USNESENÍ

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jana Rutsche a soudců Mgr. Heleny Konečné a JUDr. Pavla Kumprechta ve věci žalobce **P. Č.**, zast. Mgr. Jaroslavem Hanusem, advokátem se sídlem v Českých Budějovicích, Nemanická 440/14, proti žalovaným: **1. Okresní soud ve Svitavách**, se sídlem ve Svitavách, Dimitrovova č. 33, **2. předseda Okresního soudu ve Svitavách**, Svitavy, Dimitrovova č. 33, v řízení o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalovaných, t a k t o :

I. Žaloba se o d m í t á .

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se žalobou ze dne 2. dubna 2012 domáhal vydání rozsudku, kterým by bylo rozhodnuto tak, že: „A - zakazuje se předsedovi Okresního soudu ve Svitavách, aby pokračoval v porušování žalobcova práva na doručení písemnosti soudu a na racionální styk se soudem, a přikazuje se Okresnímu soudu ve Svitavách, se sídlem obecně známým (a jeho kancelářím), aby obnovil stav před zásahem, ke dni, kdy začal používat vadné obálky se zeleným pruhem dle IMS (do vlastních rukou dle ust. 50 OSŘ, navíc s pokynem poště neukládat písemnost), v čehož důsledku byl přímo nesčetněkrát zasažen – nespočet písemností mu nebylo a není dodáváno poštou a není připraveno k vyzvednutí“ a dále rozhodnuto: „B - určuje se, že pokyn MS ČR čj. 58/2009-OD-Org. a následný měnící pokyn MS čj. 145/11-OD-ST vrcholného orgánu státní správy soudů, se sídlem obecně známým v Praze, určený všem soudům mimo nejvyšších, je v naprostém nesouladu s právním řádem ČR a jeho aplikací správou OS ve Svitavách bylo a je neojediněle, nýbrž soustavně, porušováno žalobcovo právo na řádné doručení písemnosti soudu ve všech procesech, jichž byl či je účastníkem, a tento zásah v jeho důsledku vzhledem k účinnosti pokynu trvá“. V žalobě žalobce pak podrobně popisuje dle jeho názoru nezákonné doručování písemností soudem v jeho věcech vedených u okresního soudu, k důkazu jmenoval řízení vedená pod sp. zn. 6 Ec 408/10, 6 Ec 411/11 a 0 Nc 3193/11 a dále řízení vedená pod sp. zn. 20 Si 11/2012 a 20 Spr 118/12. Žalobce brojí i proti instrukci Ministerstva spravedlnosti čj. 58/2009-OD-Org. a jí měnící instrukci 145/11-OD-ST

upravující vzory obálek pro doručování soudních písemností dle zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“).

Krajský soud svým usnesením ze dne 27. 4. 2012, čj. 30 A 25/2012-6, žalobu odmítl. Za žalovaného přitom považoval pouze Okresní soud ve Svitavách a nikoli i jeho předsedu. Při zjišťování podmínek řízení, konkrétně zda je dána pravomoc soudů ve správním soudnictví k přezkumu podané žaloby, pak dospěl k závěru, že pokud žalobce brojí proti postupu okresního soudu a nikoliv proti postupu správního orgánu ve smyslu § 4 odst. 1 písm. a/ s. ř. s., pravomoc soudů ve správním soudnictví rozhodovat v takovýchto věcech není dána. Dále dospěl k závěru, že do pravomoci soudů ve správním soudnictví nenáleží ani samostatný přezkum zákonnosti právních norem, tj. ani přezkum instrukcí vydávaných Ministerstvem spravedlnosti.

Proti uvedenému usnesení krajského soudu podal žalobce kasační stížnost. Na základě jedné ze stížných námitek, ve které nesouhlasil s tím, že krajský soud nepovažoval za žalovaného i předsedu Okresního soudu ve Svitavách, Nejvyšší správní soud zrušil zmíněné usnesení krajského soudu, a to rozsudkem ze dne 19. 7. 2012, čj. 4 Aps 2/2012-25, a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku uvedl, že v posuzované věci je třeba vycházet z toho, že pasivní legitimace žalovaných je založena žalobním tvrzením stěžovatele, který za žalované výslovně označil jak Okresní soud ve Svitavách, tak i předsedu tohoto soudu. Krajský soud tak měl dle jeho názoru vycházet z toho, že v řízení vystupují dva žalovaní a vypořádat se s žalobními námitkami žalobce vznesenými jak vůči Okresnímu soudu ve Svitavách, tak vůči předsedovi tohoto soudu. Obecně totiž platí, že předseda soudu může vystupovat jako žalovaný v řízení podle soudního řádu správního, neboť jsou situace, kdy vystupuje jako správní orgán. Krajský soud se tak bude muset v dalším řízení zabývat také tím, zda v některém z řízení, jež žalobce zmínil v žalobě, vystupoval předseda zmíněného soudu v postavení správního orgánu, jehož činnost podléhá přezkumu ve správním soudnictví – jedná se zejména o řízení sp. zn. 20 Spr 118/12, jehož spisová značka dle Nejvyššího správního soudu svědčí o tom, že by se o správní činnost předsedy jmenovaného soudu jednat mohlo.

Nejvyšší správní soud se naproti tomu ztotožnil s krajským soudem ohledně závěru o tom, že do pravomoci soudů ve správním soudnictví nenáleží samostatný přezkum zákonnosti právních norem, tj. ani přezkum zákonnosti instrukce vydané Ministerstvem spravedlnosti, která byla v dané věci žalovanými aplikována, a to již z toho důvodu, že instrukce nemá charakter rozhodnutí ve smyslu § 65 s. ř. s.

Krajský soud po zrušení jeho rozhodnutí Nejvyšším správním soudem pokračoval v řízení podle části třetí hlavy druhé dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), a ve smyslu ustanovení § 110 odst. 3 cit. zákona vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí dospěl k následujícím závěrům.

Jak je již shora uvedeno, žalobce se žalobou domáhá toho, aby krajský soud rozsudkem zakázal předsedovi Okresního soudu ve Svitavách pokračovat v porušování žalobcova práva na řádné doručování písemností soudu a aby tomuto soudu přikázal obnovení stavu před tímto „zásahem“. Současně požadoval, aby soud určil, že instrukce Ministerstva spravedlnosti čj. 58/2009-OD-Org. a ji měnící instrukce 145/11-OD-ST není v souladu s právním řádem.

Byť to žalobce výslovně neuvedl, z obsahu žaloby (a to nikoliv pouze z jejího petitu) vyplynuly rozhodné skutečnosti a náležitosti, které lze podřadit pod institut ochrany před nezákonným zásahem ve smyslu ustanovení § 82 s. ř. s. Dle zmíněného ustanovení se této ochrany může domáhat každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo. Žalovaným je dle ustanovení § 83 téhož zákona správní orgán, který podle žalobního tvrzení provedl zásah; jde-li o zásah ozbrojených sil, veřejného ozbrojeného sboru, ozbrojeného bezpečnostního sboru nebo jiného obdobného sboru, který není správním orgánem, anebo příslušníka takového sboru, je žalovaným správní orgán, který takový sbor řídí nebo jemuž je takový sbor podřízen.

Před věcným projednáním žaloby musí soud zkoumat, zda jsou splněny podmínky řízení. Jednou z těchto podmínek řízení je i pravomoc soudu ve správním soudnictví.

Z ustanovení § 4 odst. 1 s. ř. s. vyplývá, že soudy ve správním soudnictví rozhodují o a) žalobách proti rozhodnutím vydaným v oblasti veřejné správy orgánem moci výkonné, orgánem územního samosprávného celku, jakož i fyzickou nebo právnickou osobou nebo jiným orgánem, pokud jim bylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy (dále jen „správní orgán“), b) ochraně proti nečinnosti správního orgánu, c) ochraně před nezákonným zásahem správního orgánu, d) kompetenčních žalobách. Podle odst. 2 téhož ustanovení soudy rozhodují a) ve věcech volebních a ve věcech místního referenda, b) ve věcech politických stran a politických hnutí, c) o zrušení opatření obecné povahy nebo jeho části pro rozpor se zákonem.

Rozsah přezkumné pravomoci soudů ve správním soudnictví tedy vymezuje na zákonné úrovni soudní řád správní, konkrétně citované ustanovení § 4 ve spojení s ustanovením § 2 s. ř. s. Ustanovení § 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s. zavádí legislativní zkratku „správní orgán“. Tím se rozumí orgán moci výkonné, orgán územního samosprávného celku, jakož i fyzická nebo právnická osoba nebo jiný orgán, pokud jim bylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy. Tato legislativní zkratka se vztahuje nejen na pravomoc správních soudů podle tohoto písmene zmíněného ustanovení, nýbrž i na pravomoci podle dalších písmen, tj. b), c) a d), tj. také na nečinnost „správního orgánu“ či jemu přiřítelný nezákonný zásah. Zákonná definice tak obsahuje tři prvky. Za prvé se jedná o orgán moci výkonné či jiný z typu orgánů v definici

uvedených, za druhé tento orgán rozhoduje o právech a povinnostech fyzických a právnických osob a za třetí se toto rozhodování děje v oblasti veřejné správy (srov. například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 5. 2008, čj. 4 Ans 9/2007-197; dostupný na www.nssoud.cz).

Pokud jde o prvního žalovaného - Okresní soud ve Svitavách, je nutno zdůraznit, že okresní soud není orgánem moci výkonné ani orgánem obce nebo kraje a ani fyzickou či právnickou osobou, které by bylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických osob v oblasti veřejné správy. Soud je orgánem moci soudní, přičemž výkonem soudní moci, oprostěné od výkonné moci veřejné ve smyslu správy soudu, je nutno rozumět jednak soubor činností zahrnujících přímou rozhodovací činnost, jednak výkon činností, které nejsou přímou jurisdikční činností, nicméně jsou s jejím výkonem bezprostředně spojeny (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 3. 2009, čj. 7 As 8/2009-33; www.nssoud.cz).

Žalobce požadoval, aby bylo Okresnímu soudu přikázáno, aby obnovil stav před „zásahem“ (tj. před používáním dle názoru žalobce vadných obálek), a to ke dni, kdy začal vadné obálky používat (tj. obálky se zeleným pruhem „do vlastních rukou s pokynem poště písemnost neukládat“) dle příslušné instrukce Ministerstva spravedlnosti. Jestliže tedy žalobce brojí proti postupu okresního soudu při doručování soudních písemností v rámci občanského soudního řízení (tedy nikoliv proti postupu správního orgánu ve smyslu shora citované zákonné zkratky), ten je upraven občanským soudním řádem. Ten také stanoví možnosti obrany účastníka v rámci takového soudního řízení (podávání opravných prostředků, vznášení námitek neúčinnosti doručení apod.). Pravomoc soudů ve správním soudnictví rozhodovat v takových věcech není ze shora uvedených důvodů dána. Soudy ve správním soudnictví tedy nemají pravomoc posuzovat a přezkoumávat zákonnost postupu okresního soudu v rámci občanského soudního řízení, a to ať už zákonnost jeho jednotlivých postupů (včetně řádného doručování soudních písemností v té které věci), úkonů či rozhodnutí, která v průběhu řízení učinil, ani mu cokoli v tomto směru přikazovat či ukládat. O občanské soudní řízení šlo v žalobcem jmenovaných věcech pod sp. zn. 6 Ec 408/10 a 6 Ec 411/11 (správně 4 Ec 411/2011), které byly dle sdělení prvního žalovaného postoupeny v průběhu roku 2012 Okresnímu soudu v Českých Budějovicích. Spis pod sp. zn. 0 Nc 3193/11 je veden jako nejasné podání podatele.

Pokud jde o druhého žalovaného – předsedu okresního soudu, krajský soud zkoumal, zda v některém z řízení, jež žalobce dále zmínil v žalobě, vystupoval předseda zmíněného soudu v postavení správního orgánu, jehož činnost by přezkumu ve správním soudnictví podléhala.

Ze spisů předložených žalovanými, která jsou u nich vedena ve věcech žalobce, nikoli však v občanském soudním řízení, krajský soud zjistil následující:

V řízení vedeném pod sp. zn. 20 Si 11/2012 šlo o žádost žalobce (následně rozšířenou) adresovanou Okresnímu soudu ve Svitavách o poskytnutí informací

ohledně dodavatele obálek se zeleným pruhem, sdělení čísel jednacích, jichž je žalobce účastníkem, a sdělení dalších informací týkajících se doručování písemností žalobci v konkrétních věcech. Na jeho žádost mu byla poskytnuta odpověď.

Věc vedená pod sp. zn. 20 Spr 377/2012 obsahuje sdělení Nejvyššího správního soudu o podání kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 27. 4. 2012, čj. 30 A 25/2012-6, a její zaslání k případnému vyjádření Okresnímu soudu ve Svitavách.

Pod sp. zn. 20 Spr 119/2012 je evidován podnět žalobce adresovaný předsedovi okresního soudu ve Svitavách k „okamžitému zákazu používání obálek s pokynem poště neukládat, či výhradně jen adresátu ...“, podnět k „zahájení kárného či kázeňského řízení s osobami odpovědnými za neblahý stav“ a návrh na „okamžité vypovězení smlouvy s dodavatelem obálek a do doby vyhlášení veřejné zakázky na dodavatele obálek, jež budou v souladu s doručovací normou, vydání pokynu k používání obálek jen s dispozicí doporučeně, příp. do vlastních rukou či bez dispozice“. K tomuto podnětu pak žalobce výslovně uvedl, že nežádá vyrozumění o přijatých opatřeních.

V řízení vedeném pod sp. zn. 20 Spr 2006/2011 šlo o žádost žalobce adresovanou Okresnímu soudu ve Svitavách o poskytnutí souboru informací (složení senátu č. 6, jméno předsedy soudcovské rady, počet podaných žádostí o povolení posečkání či povolení splátek poplatku, velikost podlahové plochy budovy soudu, počet pracovníků soudu se zdravotním postižením, počet napadlých elektronických platebních rozkazů a dále několik otázek týkajících se samotných obálek a doručování písemností). Na jeho žádost mu byla poskytnuta odpověď.

Věc vedená pod sp. zn. 20 Spr 516/2017 se týká žádosti žalobce o vyrozumění o doručení jeho odvolání ve věci 0 Nc 2849/2006 krajskému soudu. Na jeho žádost mu byla poskytnuta odpověď.

Ve věci vedené pod sp. zn. 20 Spr 181/2012 žádal žalobce o neprodlené předání návrhu na zahájení řízení (sp. zn. 0 Nc 3020/12) krajskému soudu, neboť šlo o správní žalobu. Následně byl žalobce vyrozuměn, že jeho podání označené jako správní žaloba bylo zasláno Krajskému soudu v Hradci Králové.

Pod sp. zn. 20 Spr 118/2012 je vedeno podání žalobce, ve kterém předsedovi Okresního soudu ve Svitavách sděluje, že „dosud nebyl vypraven návrh na určení lhůty ze 7. listopadu 2011, ani nebylo vydáno rozhodnutí o námitce neúčinnosti doručení ze dne 24. června 2011 a rovněž adresovaný soud nevypravil příslušnému soudu opravný prostředek ze dne 23. června 2011. Žalobce se domáhal „prošetření průtahů v úkonech pod sp. zn. 6 Ec 408/10“. Na to mu předseda soudu sdělil, že spis 6 Ec 408/2010 je připojen ke spisu Okresního soudu ve Svitavách 5EXE 886/2011, který je od 2. 2. 2012 u krajského soudu k rozhodnutí o odvolání žalobce. Proto se nemohl vyjádřit k tvrzeným průtahům ve věci.

Z uvedeného přehledu je zřejmé, že v některých věcech buď předseda okresního soudu nevystupoval v postavení správního orgánu (sp. zn. 20 Spr 377/2012, sp. zn. 20 Spr 516/2017, 20 Spr 181/2012), v ostatních věcech pak v postavení správního orgánu nečinil nic, co by bylo lze kvalifikovat jako zásah, pokyn či donucení, tedy nic, proti čemuž by bylo možno se bránit žalobou na ochranu před nezákonným zásahem. Tedy ani v řízení vedeném pod sp. zn. 20 Spr 118/2012, na kterou upozorňoval Nejvyšší správní soud ve svém zrušujícím rozsudku, se nejednalo o činnost předsedy okresního soudu, kterou by došlo k zásahu, pokynu nebo donucení. Navíc nelze přehlédnout, že žalobce nespatřuje nezákonnost ve vztahu k předsedovi okresního soudu v samotném vyřízení (příp. nevyřízení) věcí vedených pod těmito spisovými značkami, ale obecně v jeho postupu při (dle názoru žalobce) nezajištění správného doručování soudních písemností.

Žalobce proto rovněž požadoval, aby bylo předsedovi okresního soudu zakázáno pokračovat „v porušování jeho práva na doručení písemnosti soudu a na racionální styk se soudem“. Z textu žaloby vyplývá, že žalobce tím má na mysli používání obálek pro doručování písemností soudem, a to (dle jeho názoru) podle nesprávné instrukce Ministerstva spravedlnosti čj. 58/2009-OD-ST, resp. ji měnící instrukce čj. 145/11-OD-ST upravující vzory obálek pro doručování soudních písemností dle o.s.ř. Tento požadavek žalobce úzce souvisí s jeho dalším požadavkem, a to určením, že zmíněná instrukce není v souladu s právním řádem a že její aplikací je porušováno žalobcovo právo na řádné doručení písemností soudu v jeho procesech, jichž byl a je účastníkem.

Ze shora citovaného ustanovení § 4 odst. 1 s. ř. s. vyplývá, že do pravomoci soudů ve správním soudnictví nenáleží ani samostatný přezkum zákonnosti právních norem, tj. ani přezkum zákonnosti instrukce vydané Ministerstvem spravedlnosti, která byla v dané věci žalovanými aplikována. Nemá totiž (jak dodal i Nejvyšší správní soud ve svém shora citovaném zrušovacím rozsudku), charakter rozhodnutí ve smyslu § 65 s. ř. s. Krajský soud proto ani nemůže zakázat předsedovi okresního soudu (příp. prostřednictvím jeho osoby i okresnímu soudu) aplikaci zmíněné instrukce Ministerstva spravedlnosti při doručování písemností.

S ohledem na shora uvedené důvody musel proto krajský soud žalobu z důvodu existence neodstranitelného nedostatku podmínky řízení spočívajícího v nedostatku pravomoci soudu odmítnout (§ 46 odst. 1 písm. a/ s. ř. s.).

Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno nebo žaloba odmítnuta. Pokud jde o soudní poplatek, žalobce byl od jeho placení v tomto případě osvobozen, proto jej nebylo nutno vrátet.

P o u č e n í :

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům (§ 54 odst. 5 s. ř. s.).

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, který o ní také rozhoduje. Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Hradci Králové dne 24. dubna 2013

JUDr. Jan Rutsch, v.r.
předseda senátu